

Pesach maken

Bij de uittocht van de Israëlieten uit Egypte doodt de engel van de Heer de eerstgeborenen in Egypte. De huizen van de Israëlieten slaat hij over. Het werkwoord ‘overslaan’, ‘overspringen’, is in het Hebreeuws ‘pasach’. Om dit feit van de bevrijding te gedenken wordt nog steeds door Joden Pèsach gevierd, het feest dat daarnaar genoemd is. Toch is het opmerkelijk dat het hele begrip ‘vieren’: chagag, in verband met Pèsach in Tenach alleen in Exodus 12:14 genoemd wordt. ‘Gedenken’: zachar, dat bij de sabbat gebruikt wordt, komt al helemaal niet voor.

Feestvieren, ‘chagag’, komt bijna 20 keer voor, waarvan zeven keer i.v.m. het vieren van soekkot, het loofhuttenfeest. Dit feest werd en wordt 7 dagen lang gevierd.

Het werkwoord dat vrijwel altijd gebruikt wordt i.v.m. pèsach is ‘asa’, ‘maken’.

Het ‘vieren’ van de sabbat, dat elke week gebeurt, wordt weergegeven met ‘herdenken’, ‘zachar’, bewaren, ‘shamar’, en ook wel met ‘asa’. Dit ‘asa’ is niet alleen herinneren, maar ook ‘beleven’: concreet maken, dóen.

Vaak wordt ‘asa’, in verband met Pèsach, ook wel vertaald met ‘vieren’, maar ‘asa’ duidt op handelingen die men uitvoert. In de Joodse traditie is ‘vieren’, chagag: herdenken en vreugde beleven aan. Maar bij ‘asa’, ‘maken’ wordt van de mensen verwacht dat ze een actieve rol spelen. Als men ziet hoeveel inspanning het kost om alles in orde te hebben voor het pèsachfeest (alles, letterlijk alles, in huis wordt schoongemaakt), krijgt men enig idee van wat ‘maken’ inhoudt. Ook wordt, met name van de vrouw heel wat verwacht om de shabbat als koningin te onthalen.

Een tweede gedachte hierbij is dat zij die deelnemen aan het pèsachfeest beseffen dat zij in wezen zelf bij de eerste keer dat dit plaatsvond aanwezig waren. Dat zij deelgenoot zijn van de bevrijding, dat zij het mee-maken.

Lukas A. de Groot, Juli 2025